

BYFOs
årsberetning
2021/2022

Årsberetning 2021/2022

Fotos:

- Side 1** Lille Padesø
- Side 2** Klarskov
- Side 4** Hellebæk Hammermølle
- Side 6** Gammelgaard
- Side 8** Krathusvej, Charlottenlund, Arne Jacobsen
- Side 9** Tønder
- Side 10** Lyngskrænten, Holte, Tage Lyneborg 1990
- Side 11** Broholm med kik til voldsted og voldgrav
- Side 12** Fiskehytte på voldsted
- Side 13** Nyborg slot
- Side 15** Grubbe Mølle
- Side 16** Farumgaard
- Side 18** Problematisk udvendig isolering
- Side 19** Materialeeksempler
- Side 20** Kåring af Danmarks smukkeste havneområde, Allinge
- Side 22** Rødkilde
- Side 26** Materiale- og håndværkseksempler
- Side 27** Sparresholm brænder
- Side 28** Medlemstur til Sicilien
- Side 29** Hansted Mølle
- Side 31** Institutleder Arne Høi, professor Mogens Morgen og kommunikationsansvarlig Amal Ashur på Sct. Croix
- Side 33** Gammelgaard efter høst
- Side 36** Dronningegaarden i Kbh.
- Side 37** Bygningskulturens Hus efter istandsættelse
- Side 38** Historiske Huses bestyrelse på Isebækgaard
- Side 40** Sekretariatet
- Side 41** Esrum Vandmølle
- Side 43** Vejstrup Vandmølle

Tekstansvarlig: Birthe Iuel

Fotos: Fotos: Johan Hage, Jeanne Brüel, Torben Lindegaard, Amal Ashur, Preben Peyk, Niels Peter Schack-Eyber, Bue Beck, Leif Hansen m.m.

Layout Sille Jensen

Indhold

5	Indledning
7	Bygningsfredningsloven
9	Delvis grundskyldsskattefritagelse
11	Ny museumslov
14	Vandmøllerne – igen, igen
16	Den private ejendomsret
17	Bygningspuljen
18	Nyt bygningsdirektiv fra EU
20	Danmarks smukkeste havneområde
21	Foreningens kommunikation
23	Service til medlemmerne
28	Restaureringsseminar
29	Digitalt møde med norsk netværk
30	Belgisk besøg
30	Samarbejde med andre
30	In Search of Identity
33	Revideret bygningsdirektiv (EPBD)
34	European Historic Houses
36	The Danish Club – hvordan går det?
37	Et nyt mini Bygningskulturens Hus
38	Bestyrelsen
39	Sekretariatet
42	Tak
44	Kontakt

Årsberetning 2021/2022

Indledning

Ingen af os troede rigtigt på, at det kunne ske, men alligevel kom krigen alt for tæt på os, da Rusland invaderede Ukraine. Og årene forinden gennemlevede vi en pandemi, der kom som lyn fra en klar himmel. Begge dele har influeret på rammevilkårene for ejerne af de fredede bygninger, for pandemiens vedkommende ikke mindst dem, hvis indtægtsgrundlag for bygningernes drift er turisme.

Samtidig får vi besked på at nedbringe anvendelsen af fossile brændstoffer, både for at spare udledning af CO₂ og af geopolitiske årsager. Verden er vendt på hovedet. Alt sammen udfordringer, ingen havde drømt om, går vi bare ganske få år tilbage.

Vi var som ejere så vant til, at energiforbruget til opvarmning af vores fredede bygninger først og fremmest udgjorde en trussel mod vores komfort og pengepung. Det gør det stadig, men i dag måler vi også på anden vis. Nu taler vi om en bygnings livscyklusanalyse (LCA) og fører et helt andet regnskab – nemlig hvor stor en bygnings CO₂ aftryk er fra "vugge til død".

Ifølge Parisaftalen er visionen, at vi skal være CO₂ neutrale i 2050. Det når vi jo nok trods alt ikke, men vi kan gøre meget, og de fredede bygninger har et forspring. Nogle af dem har stort set aldrig belastet klimaet, fordi der til produktion af husenes materialer næsten ikke har været anvendt fossile brændstoffer, og den dag man skal skaffe sig af med de samme materialer, vil de igen være meget lidt belastende. De består af strå, måske sten og tegl, som er brændt ved hjælp af træ og så tømmer. For disse huses vedkommende er det kun den mellemliggende driftsperiode, der

Historiske Huse er en fællesbetegnelse for BYFO og Foreningen Bevaringsværdige Bygninger. Platformen er etableret for at skabe et stærkt fællesskab, der kan arbejde for ejerne af vores bygningsarv og hjælpe dem med at passe på den fælles kulturarv.

belaster – alt efter hvor godt husene isoleres. Især er situationen gunstig, hvis man anvender Ikke CO₂ belastende isoleringsmaterialer.

Men også selv om mursten og tegl er blevet brændt ved hjælp af fossile brændstoffer, så er det jo for længst sket. De står der allerede, og i stedet for at rive ned og bygge nyt må vi revurdere vores tænkning og vaner. Vi skal lade være med at kassere og i stedet genbruge, isolere og transformere. Det er med de nuværende energikilder vores alle sammens nye virkelighed, og som sagt ikke kun, fordi vi skal passe på klimaet, men også for ikke at skabe afhængighed af leverandører. Den virkelighed kan sagtens have lange udsigter, selv om vi håber på, at der skabes nye energikilder til afløsning af de gamle.

En anden ny virkelighed er energiprisernes himmelflugt. Ejerne af de fredede bygninger har i mange år mærket til høje udgifter på opvarmning, fordi det er svært at isolere bygningerne, uden at fredningsværdierne tager skade. Med de massivt stigende energipriser, mærker resten af befolkningen, hvordan energiudgifterne udhuler økonomien og skal straks have tilsendt varmechecks, oveni at de kan ansøge bygningspuljens midler. Interessant er det, at ingen mener, at ejerne af de fredede bygninger trænger til hjælp. De har hverken adgang til puljens midler (udover til varmepumper) eller til varmechecks.

Man må spørge sig selv, hvorfor de 411.000 modtagere af en varmecheck ikke bliver bedt om at skrue ned for varmen og tage en ekstra sweater på. Det er den besked ejerne af de fredede bygninger får.

Hvorfor mon? Er vi for få til, at nogen vil kæmpe vores sag? Tror politikerne, at ejere af fredede bygninger er særligt økonomisk velpolstrede? Eller er vi bare en flok tosser, hvis stamina politikerne udnytter?

Eneste lyspunkt er, at det jo nok ender med, at vi alle bliver belagt med afgifter i forhold til vores samlede CO₂ aftryk. Sker det, står vi med de allerede eksisterende bygninger i så fald i en gunstig situation.

Bygningsfredningsloven

Ubalance mellem krav og kompensation

Ejerne af de fredede bygninger er under pres. Det er der ikke noget nyt i, men det er blevet værre og værre. Der er og har i flere år ikke været tilnærmelsesvis balance mellem den kompensation samfundet yder og så de krav og restriktioner, en fredning udløser.

Bestyrelsen har derfor igangsat en undersøgelse ved Morten Ruben Brage, Vilstoft Advokater med udgangspunkt i de intentioner, der lå bag den oprindelige bygningsfredningslov.

En fredning udløste ikke erstatning. Begrundelsen var, at den ikke udløste øgede udgifter. Den forudsætning har over årene vist sig ikke at holde.

- Det viser sig i den daglige vedligeholdelse,
- det viser sig ved udskiftninger og restaureringer,
- det viser sig, når man skal forsikre sin bygning, og
- det viser sig, når man skal have opvarmet sin bygning

Hvis fredningsværdierne nedprioriteres, kan bygninger, der ikke er omfattet af fredning, vedligeholdes, istandsættes, restaureres, forsikres og opvarmes langt billigere, fordi det er muligt at anvende billigere materialer og metoder samt at foretage mere omfattende isolering.

Som udgangspunkt er det ikke medlemmerne ønske, men alle mennesker lever i en økonomisk virkelighed, og et hverdagsliv som skal fungere. Samtidig har det som sagt aldrig været intentionen, at de fredede bygninger skulle koste ejerne yderligere. Den del er en samfundsopgave.

De fredede bygninger er en væsentlig del af vores fælles kulturarv. Hvis kulturarven kun er fælles, så længe den finansieres af en lille flok private ejere, er det forståeligt at disse ejere slår sig i tøjrret. En fredning er et voldsomt indgreb i den private ejendomsret. I princippet ønskes intet ændret fra myndighederne side. Under alle omstændigheder er princippet, at man skal spørge om lov til alt. Sådan er praksis blevet. Sådan var det ikke, da loven blev gennemført.

”De føler, de lever med lejerens rettigheder i samfundets bygninger.”

Dengang var langt størsteparten af alle fredninger B-fredninger, udvendige fredninger, uden restriktioner på den indvendige del. Fra den ene dag til den anden ændrede man loven, så alle B-fredninger nu var fredet også indvendigt. Der var ikke tale om, at man som ejer kunne takke nej. Der var tværtimod tale om et yderligere indgreb i den private ejendomsret – uden kompensation.

Der blev etableret en styrelse, hvis formål det var på kulturministerens vegne at administrere området og være myndighed. Fra da af strammedes grebet og praksis blev mere og mere restriktiv, og er i dag kulmineret med udgivelsen af cirka 50 retningslinjer, med anvisninger på stort set alle forhold vedrørende bygningers vedligeholdelse og ændringer. Her kan man læse, hvad styrelsen vil acceptere, underforstået at ansøgning om andet er nyttesløst.

Når andre vil bestemme, hvordan ejerne skal leve i deres bygninger, kan det i sig selv føles slemt nok, men når der så også kræves anvendt særlige materialer og håndværksmetoder, som belaster ejernes privatøkonomi uforholdsmæssigt i forhold til andre og billigere løsninger, har den gode vilje nået sin grænse.

Størsteparten af alle private ejere bor i fredede bygninger, fordi de holder af historien og de gode materialer. De lever med, at der er besvær med og ekstra arbejde forbundet med at bo i et gammelt hus, men de er ikke indstillet på, at fredningen af den fælles kulturarv er deres eget økonomiske anliggende. Der er vel også en grund til at staten kvier sig ved selv at overtage nødlidende fredede bygninger. Den forpligtelse gør den alt for at undgå.

Historiske Huse arbejder derfor på fuld kompensation for økonomiske krav stillet som følge af, at bygningerne er fredet – og lempeligere krav i henhold til bygningsfredningslovens §1 stk 2.

Delvis grundskyldsskattefritagelse

SKAT afgav i september 2020 et såkaldt styresignal om omfanget af (delvis) fritagelse for grundskyld for fredede ejendomme med tinglyst bevaringsdeklaration. Styresignalet præciserer praksis vedrørende omfanget af delvise fritagelser for grundskyld for fredede ejendomme i henseende til Skatteforvaltningens administration af reglerne indtil 2015. Baggrunden for styresignalet var, at der indtil da var konstateret en uensartet administration/praksis af det bagvedliggende lovgrundlag.

Under hensyn hertil blev der derfor åbnet for, at Vurderingsstyrelsen kunne ændre vurderingerne for de seneste 12 år efter anmodning fra den enkelte lodsejer. Anmodningsfristen blev sat til 31. oktober 2020. Historiske Huse opfordrede ved den lejlighed alle med delvis fritagelse for grundskyld til at indsende anmodning om ændring af vurderingen.

Det er vores opfattelse, at en del af medlemmerne har fulgt opfordringen, og vi er således bekendt med en række både verserende og afgjorte sager. Sagerne relaterer sig både til landbrugsejendomme og byejendomme. I de fleste afgjorte sager er der givet principelt medhold i, at de tidligere vurderinger var foretaget på et forkert grundlag. Det er afgørelser, vi kan glædes over.

Styresignalet var gældende for vurderingerne ind til 2015. Principperne for vurderingerne i styresignalet er dog fortsat gældende. De nuværende generelle regler fremgår af SKATs Juridiske Vejledning 2022-2, afsnit H.A.5 Grundværdi: [H.A.5 Grundværdi - Skat.dk](#). Vejledningen er dog desværre ikke ajourført specifikt på grundskyldsnedsættelsesområdet, men vil nok kunne forventes at blive det ved fremtidige udgivelser.

Så hvis man har en fredet ejendom, hvor der er en tinglyst bevaringsdeklaration, kan det fortsat være en overvejelse værd om, vurderingen skal anfægtes. Historiske Huse bistår gerne medlemmerne med råd og vejledning.

Ny museumslov

Nyborg slot

Miljø- og fødevareklagenævnets standsning af det storstilede projekt på Nyborg Slot blev den direkte årsag til en igangsætning af lovarbejdet med museumsloven. Gennem en årrække har der været et ønske og en forventning om, at vores fælles kulturarv ikke alene skal bevares til fremtidige generationer, men at kulturarven også skal være tilgængelig og kunne formidles til samtiden. Det øgede fokus på formidling kan resultere i en større opbakning til bevaringsindsatsen..

Historiske Huse deltog ikke aktivt i diskussionen om, hvorvidt projektet på Nyborg Slot burde standses. Dog havde Birthe Luel en artikel i **Byrum-monitor**, der stillede spørgsmål ved Kulturministerens reaktion på Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse.

Bagatelgrænse for boliger på fortidsminder

Historiske Huse var alligevel særdeles aktiv under hele lovudviklingsprocessen. Det var foreningen magtpåliggende, at der for de af vores medlemmer, der bor ved eller på fortidsminder, var lempelser på vej. Vi har efterlyst dem i mange år. Særligt de steder, hvor der ikke er offentlig adgang, er det vores overbevisning, at man skal kunne leve et moderne liv med eksempelvis både trampolin og terrasse. I december måned skrev vi til [kulturudvalget](#) med forslag til spørgsmål, udvalget kunne stille ministeren.

Historiske Huse afgav [hørings svar](#), hvor vi på vegne af vores medlemmer udtrykte ønske om, at man efter lovændringen som ejer forhåbentlig ville kunne se frem til en mere lempelig behandling. Især gældende for yngre voldsteder, der anvendes til beboelse, og hvortil offentligheden ikke har adgang.

Historiske Huse gik så langt som til at frembringe et ønske om, at der i administrationen af disse voldsteder efter individuel vurdering gaves mulighed for opsætning af lette konstruktioner samt flisebelagte terrasser. Tilladelserne kunne for eksempel gives som tidsbegrænsede tilladelser.

Den overordnede lovændring

Ifølge [ændringen af museumsloven](#), der blev vedtaget den 8. juni 2022, er det helt overordnede princip fortsat, at der ikke må foretages ændringer i fortidsminder, men også at der fortsat skal være mulighed for dispensation. Det er skrevet ind i loven, hvilke forhold, som blandt andet kan tillægges positiv vægt, når dispensationer vurderes,

- ændringer af underordnet betydning kræver ikke dispensation,
- den automatiske beskyttelse efter 100 år fjernes for fortidsminder, der er opført i år 1865 eller senere, og
- der er oprettet en kulturarvsafdeling i Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

Hvad fik Historiske Huses medlemmer så ud af ændringen i loven?

Det er nu tilladt sæsonvist at opstille fritstående havemøbler, haveelementer eller legeredskaber i haver, der ligger ved eller på fortidsminder. Det var et glædeligt skridt på vejen, men ikke så omfattende en lempelse, som vi ønskede.

Man skal som sagt fortsat søge om dispensation til at lægge en terrasse eller etablere en sandkasse. Men vi arbejder videre. Indtil da må man som ejer lægge sine terrassefliser ovenpå græsplænen og pænt tage dem ind hvert efterår...

Oprettelse af ny kulturarvsafdeling under Miljø- og Fødevareklagenævnet

Det besluttedes desuden at oprette en ny kulturarvsafdeling under Miljø- og Fødevareklagenævnet bestående af to medlemmer. BYFO/Historiske Huse fik ved lovændringen tillagt kompetencen – sammen med Dansk Industri, Landbrug & Fødevarer, Bygherreforeningen og Landdistrikternes Fællesråd – til at indstille tre kandidater til det ene af de to medlemmer. Erhvervsministeren beskikkede Birthe Iuel fra Historiske Huse – til varetagelse af brugerhensyn i Miljø- og Fødevareklagenævnets ny afdeling 9 til varetagelse af kulturarvsforhold. Nicolas Bertouch-Lehn fra Landbrug & Fødevarer blev beskikket som suppleant.

Hvad så med Nyborg Slot?

Det står i skrivende stund forsat hen i det uvisse, om denne øvelse bliver den katalysator for en færdiggørelse af Nyborg Slot, som vi forudså. Lige nu virker det dog mest som værende en finansiel udfordring.

Vandmøllerne – igen, igen

Vandkulturarven har trange kår i disse år, og vi må desværre konkludere, at de seneste 22 år har vist, at hverken en undtagelsesbestemmelse i vandmiljødirektivet eller i den danske vandløbslovgivning er tilstrækkelig til at hindre, at væsentlige kulturhistoriske interesser tilsidesættes ved vandløbsrestaureringer. Det er ikke tydeliggjort, hvem der skal foretage vurdering af kulturarvshensynene, og hvordan loven i det hele taget skal fortolkes.

Selvom vores vandkulturarv rummer en væsentlig og umistelig historie kolliderer kulturarvsinteresser med miljøinteresser. For miljøinteresserne handler det om rent vand og fri passage for fiskene. For kulturarvsinteresserne drejer det sig om kulturarv, som helt sikkert forsvinder, hvis der ikke er tilstrækkeligt med vand til stede. Måske ikke i dag eller i morgen, men en vandmølle uden sin mølledam og sit møllehjul med tilhørende tekniske installationer mister sin attraktionsværdi. Og attraktionsværdien er også forbundet med de enestående vandkulturmiljøer, som langt de fleste vandmøller er en del af.

Der er ikke tale om, at sol og vind deles lige. Selv om både vandmiljødirektivet og den danske vandløbslov rummer undtagelsesbestemmelser, som gør det muligt at friholde vandløb med kulturarvsinteresser fra vandløbsrestaureringer, er viljen ikke til stede. Miljømyndighederne i Danmark har karakteriseret alle vandløb som værende ikke modificerede vandløb, det vil sige naturlige. Selv om det langt fra har bund i virkeligheden, mener miljømyndighederne, at den udpegning legitimerer fjernelse af spærringer til opstemning af vand fra alle vandløb på nær et enkelt åløb lige nord for København.

I Historiske Huse mener vi også, at det er vigtigt med rent vand og flere fisk i vores vandløb, men somme tider er det ideelle det godes værste fjende. Vi forstår derfor ikke, hvorfor kulturarven prioriteres lavere end miljøinteresserne. Hvis miljøinteresserne renoncerede lidt på deres ideelle krav, ville der være mere plads til også den vandkulturarv, som fortæller vigtig kulturhistorie tilbage til middelalderen. Vi må ikke glemme, at før i tiden var vores vandløb genstand for langt flere menneskelige aktiviteter, end de er i dag. Der var et leben omkring vandløbene, som blev brugt til transport, vanding af dyr, vask og så videre. Det er ikke tilfældigt, at en del af vores herregårde med deres voldgrave netop blev placeret tæt op af en å. Man var dybt afhængig af åens vand.

I forbindelse med at Miljøstyrelsen sendte Vandplan 3 i høring, afholdt folketingspolitiker, Kristian Pihl Lorentzen (V) i samarbejde med dansk Møllerforening en vandmøllekonference, hvor Historiske Huse bidrog med indlæg om de juridiske udfordringer, som ejerne og møllelaugene står overfor.

Som opfølgning på konferencen og optakt til høringsperiodens afslutning udarbejdede vi, med politisk og faglig hjælp fra folketingspolitiker Kristian Pihl Lorentzen (V), formand Susanne Jervelund, Dansk Møllerforening og Ellen Warring, cand.phil. i historie en [særudgave af vores nyhedsbrev](#), der blev sendt ud til 9.500 personer.

Inden høringsperioden var afsluttet, havde vi udsendt [information til vores medlemmer](#) om, hvordan de kunne se, om deres ejendom ville være berørt af Vandplan 3.

Læs vores [hørings svar](#) med [bilag](#) og læs vores [artikel og film](#) på youtube om de nominerede vandmøller til "Danmarks smukkeste vandmølle".

Den private ejendomsret

Farumgaard sagen

2017 benyttede ejeren af Farumgaard sig af sin ret til at lukke sin have af for offentligheden efter mange års tiltagende gener. Byretten gav ejer medhold i denne beslutning i 2018.

Furesø kommune bragte alligevel sagen for fredningsnævnet og med kendelse af november 2021 blev det afgjort, at den sti, hvor offentligheden tidligere havde adgang gennem den private bolig og park, skal genåbnes for offentligheden. I den ny fredningskendelse vil ejer ikke længere kunne tilbagekalde tilladelsen uanset misbrug.

Da der var tale om en ny frednings sag, som derfor skal overholde naturbeskyttelsesloven, mener Fredningsnævnet altså, at naturbeskyttelsesloven i sin nuværende udformning hjemler offentlig adgang gennem private boliger og haver.

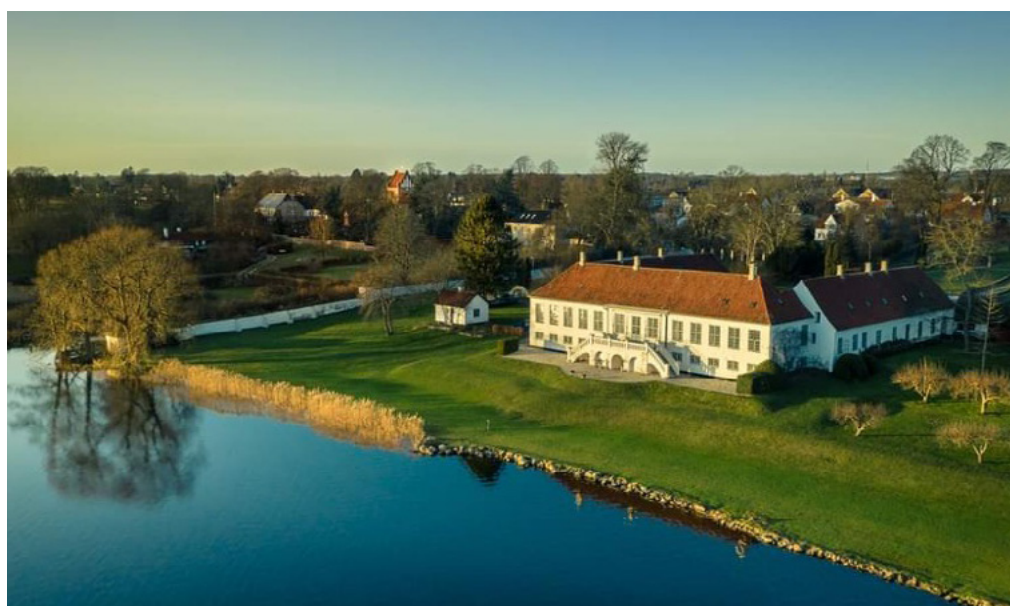
Kendelsen er indklaget til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som har sagen under vurdering.

Bliver fredningskendelsen for Farumgård stadfæstet – vil det betyde, at naturfredning fremover kan anvendes til at gennemtvinge offentlig adgang til kulturhistoriske ejendomme. Den vil også betyde, at ejere, som indgår aftaler med fredningsmyndighederne, må imødesee, at disse aftaler ensidigt senere kan ændres af samme myndigheder.

Ejer af Farumgaard Kresten Bergsøe meddeler, at han tager sagen til domstolene, hvis Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse går ham imod. Historiske Huse følger sagen nøje.

[Læs mere her:](#)

[Se TV 2Lorrys dækning af sagen her](#)

Bygningspuljen

Trods Historiske Huses ihærdige bestræbelser på at finde en løsning, så også ejerne af de fredede bygninger kan få del i statens bygningspulje, er det endnu ikke lykkedes. Den officielle årsag er, at det kræver en energimærkning, som fredede bygninger tilsyneladende ikke kan få. Udeladelser fra puljen er til gene for ejerne af de fredede bygninger og skader den grønne omstilling.

Historiske Huse havde sidste år løbende kontakt med Energistyrelsen. Her var man indstillet på at skabe en løsning og arbejdede på at finde en administrativ model, efter hvilken ejerne af de privatejede fredede bygninger kunne tildeles ret til at søge puljen, ligesom offentligt ejede fredede bygninger uden energimærke, kan.

Vi påtalte problemstillingen i et høringssvar, og gjorde i [et indlæg i Byrummonitor](#) opmærksom på problemerne med at få indtænkt kulturarven i klima- og energilovgivningen.

I løbet af det forløbne år har vi med hjælp fra Dansk Folkeparti (DF) fået Energi-, Klima- og Forsyningsminister Dan Jørgensen i tale angående de fredede og bevaringsværdige bygningers rolle i forhold til særligt bygningspuljens støttemidler. Svarene viser en mulig vej til for eksempel at få indvendig isolering med i støttepuljen til glæde for de historiske bygninger. Ejerne af de fredede bygninger har dog stadig ikke mulighed for at søge bygningspuljen. For Historiske Huse at se, virker det som om, ministeren ikke finder det besværet værd for 3-4000 bygningers skyld, fordi der ikke ellers er problemer med at få anvendt midlerne. [Læs vores spørgsmål og svar af hele to gange til Energi-, Klima og Forsyningsminister Dan Jørgensen vedrørende især bygningspuljen](#)

I forbindelse med regeringens udbetaling af varmecheck på 6000 kr. til 400.000 husstande med lav indkomst og varmekilder omfattet af ekstraordinære prisstigninger i fyringssæson 2021-2022, har Historiske Huse skrevet til kulturminister Ane Halsboe-Jørgensen med kopi til Energi-, Klima- og Forsyningsminister Dan Jørgensen. I brevet gør vi ministeren opmærksom på de ekstraordinært høje udgifter, ejerne af de fredede bygninger alene grundet den manglende mulighed for at isolere tilstrækkeligt, hidtil har haft, og som nu for mange ejere forekommer uoverkommelige. Et problem som aktualiseres yderligere af, at ejerne af de fredede bygninger ikke kan ansøge bygningspuljen. I brevet foreslår vi ministeren, at de fredede bygninger tildeles ret til at fratække opvarmningsudgifter på årsopgørelsen under "Fradrag for driftsudgifter på fredede bygninger". [Læs brevet her](#)

Nyt bygningsdirektiv fra EU

I forlængelse af klimaaftalen i Paris offentliggjorde EU-kommissionen i december 2022 et udkast til revideret bygningsdirektiv. Direktivet indeholder en række nye skrappe krav til nedbringning af CO₂-udledning i den eksisterende bygningsmasse. Kravene skal være gennemført inden 2030 og 2033 med en vision om at være klimaneutrale i 2050. I bestræbelserne på at undgå at svække den byggede kulturarv i Europa havde man formuleret en undtagelsesbestemmelse for "officielt beskyttede bygninger".

Problemet med den formulering var og er, at "officielt beskyttede bygninger" er et alt for vagt begreb. I Danmark har vi svært ved at blive enige om, hvilke bygninger, der reelt er beskyttet. De fredede bygninger er ingen i tvivl om, men de bevaringsværdige bygninger lever en usikker tilværelse. Med stramme krav til energicertificeringsmål og måske øgede afgifter på fossile brændstoffer vil ønsket om at isolere bygningerne blive stadig mere aktuelt. Det kan ende rent galt, hvis ikke bygningerne er beskyttet mod udvendige ændringer, og at disse regler håndhæves.

Bevæger vi os syd på eller til østeuropa er den bevaringsværdige bygningsmasse endnu dårligere registeret og beskyttet end i Danmark. Konsekvensen kan blive, at store dele af den "hverdags" bygningskultur, som vi forbinder Europa med, forsvinder. Det ville vel være intet mindre end en katastrofe, hvis det skete.

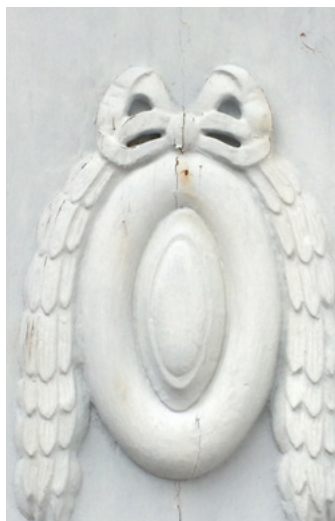
Historiske Huse har derfor i det forløbne år prioriteret store ressourcer på igen og igen at henvende sig til danske ordførere på området i EU, til ordførere i folketingets Europaudvalg samt Klima-, Energi og Forsyningsudvalg samt til ministre på Christianborg. Vi har brugt ressourcer på at skrive [høringssvar](#) og indlæg til diverse digitale medier, herunder [Byrum-monitor](#) og [Altinget](#). I maj var vi i foretræde hos Europaudvalget, hvor vi havde succes med at skabe sympati for sagen med efterfølgende spørgsmål til ministeren.

Indsatsen er foregået i samarbejde med vores europæiske fællesrepræsentation European Historic Houses, med hvem vi blandt andet lavede en [video](#), der illustrerede sagen meget pædagogisk. Det danske parlamentsmedlem [Pernille Weiss](#) (CD) har hele vejen haft stor forståelse for problemstillingen og været en stor støtte, både for Historiske Huse og [European Historic Houses](#). På hendes forslag afholdtes et [webinar](#) med deltagelse af mere end 200 politikere og interessenter fra hele verden. Pernille Weiss har været lydhør og aktiv i forhold til vores ønske om at påvirke undtagelsesbestemmelsens ordlyd med ændringsforslag, så den ikke efterlader de ikke registrerede bygninger i ingenmandsland, hvor de er uden beskyttelse og derfor let kan forsvinde bag udvendig isolering.

Deadline for indsendelse af ændringsforslag er slut, og forhandlingerne er nu i gang. Vi ser med spænding frem til resultatet.

Læs også [Nyt EU-direktiv truer den europæiske bygningsarv](#)

Dette emne behandles også på side 33 under European Historic Houses

Danmarks smukkeste havneområde

Det blev Allinge

Med kåringen af Danmarks smukkeste havneområde videreførte Historiske Huse formidlingsprojektet “Danmarks smukkeste”, som Bygningskultur Danmark udviklede og gjorde til en success. Denne gang ville vi vise de enestående havnemiljøer, der stadig er tilbage i landet, og på den måde motivere kommuner, lokalpolitikere, borgere og bygherrer til at beskytte havneområdernes historiske miljøer og kvaliteter. [Læs mere her](#)

Årets kåring fik stor opmærksomhed og resulterede igen i en overvældende presseomtale med cirka 110 store og grundige artikler, som dels viderebringer budskaber og vinkler fra vores pressemateriale og dels udbygger med lokale talspersoner, vinkler og fine fotos fra Allinge havn, etc.

Blandt de mange TV indslag ses her et indslag fra [TV2 Lorry](#)

Konkurrencen var finansieret af “arven” fra Bygningskultur Danmark og støttet økonomisk af blandt andet. Realdania.

“Konkurrencen og den fornyede bevidsthed om de smukke havneområder er blevet brugt – og vil sandsynligvis blive det fremover – som argument i bevaringssammenhænge”

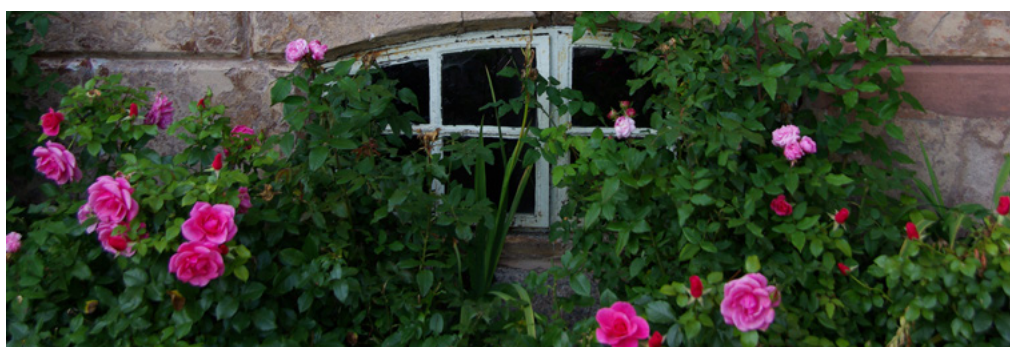

Foreningens kommunikation

Foreningen er meget bevidst om at være synlig. Engang imellem må man stoppe op og spørge sig selv, om de mange ressourcer, der anvendes på at kommunikere til omverdenen er godt givet ud. Men en stor del af foreningernes legitimitet ligger i graden af synlighed. Vores success måles på synlighed, medlemmerne er stolte af at være medlem af en synlig forening og politikerne vil helst tale med organisationer, der er kendt i offentligheden. Så den er sikkert god nok, selv om jeg nu også tror på, at det er de gode, lange relationer, som ikke nødvendigvis flashes i medierne, der bærer frugt.

Historiske Huse kommunikerer i dag mest på de sociale medier, hvorfor vi bruger en del kræfter på at være til stede på både Facebook og Instagram. På Facebook har vi 31.000 følgere og på Instagram er vi i år vokset med knapt 1000 nye følgere, så vi nu har 5400. Her udbreder vi Historiske Huses budskaber og fortæller en bredere skare om de udfordringer, ejerne af de fredede og bevaringsværdige bygninger står med. Det er således også en alternativ kanal til at indgå i dialog og lægge pres på politikere og beslutningstagere. Facebook har i år ikke mindst været vigtig i vores arbejde med både bygningsdirektivet, vandmøllerne samt arbejdet med de bevaringsværdige bygninger.

Vi øger antallet af nyhedsbrevsmottagere hver dag, hvoraf nogle er medlemmer og andre er potentielle medlemmer. Ambitionen er at ramme 10.000 nyhedsbrevsmottagere inden næste årsberetning. I forbindelse med vores projekter "Danmarks Smukkeste", formår vi hver gang at ramme et stort antal trykte medier samt TV og radio. Kåringen af Danmarks Smukkeste Havn i november 2021 resulterede i 125 omtaler af konkurrenten og Historiske Huse i lokale og nationale medier. Generelt har der været mange store og grundige artikler samt radio- og tv-indslag, som viderebringer budskaber og vinkler fra vores pressemateriale. Med tilstedeværelse på såvel de sociale som trykte, digitale og elektroniske medier opnår vi, at Historiske Huses navn slås fast hos en stor del af befolkningen, hvilket har betydning, når vi skal nå politikere på Christiansborg. Målet er, at alle danskere på et tidspunkt har hørt om eller støder på organisationen.

Service til medlemmerne

Forsikring

Historiske Huse yder råd og vejledning til medlemmerne i forsikrings-spørgsmål. I den forbindelse må vi desværre konstatere, at de fredede ejendomme er særligt udfordret.

Vi får henvendelser fra medlemmer, som har meget svært ved at få deres bygninger forsikret. Det er vores klare opfattelse, at forsikring af fredede bygninger af forsikringselskaberne ikke opfattes som værende et lukrativt område.

For mange af vores medlemmer er udfordringerne aktuelt, at forsikringselskaberne varsler ændrede vilkår. Det kan være

- opsigelse af vilkår om den særlige fredningssum,
- varsling af stor præmieforhøjelse eller
- opsigelse af forsikringen, med den begrundelse at der er tale om en fredet ejendom.

Første-risikoforsikring: Tilbydes ejere af større fredede bygninger, som for eksempel herregårdsbygninger, etageejendomme og særlige bygninger med udsmykning og bygningsdetaljer.

Bygningen er dækket med den sum, som er fastsat af ejeren (ikke forsikringselskabet). Her gives fuld erstatning inden for den aftalte forsikringssum.

Nyværdiforsikring + fredningssum til særlige krav: Tilbydes ofte ejere af mindre, fredede bygninger som byhuse og stuehuse.

Der ydes fuld erstatning – nyt for gammelt. Forsikringen har ingen maksimal sum. Bygningen genopføres efter gængs byggeskik, og der anvendes almindeligt forekommende materialer.

Forsikringen suppleres med en fredningssum til dækning af særlige krav stillet af Slots- og Kulturstyrelsen.

Historiske Huse er meget opmærksom på de problemstillinger ejerne løber ind i, når de skal ny- eller genforhandle deres forsikringer. Foreningen har derfor løbende forsikring som et af dens væsentligste fokusområder, både i relation til medlemmerne og i relation til de forsikringselskaber, der påtager sig at forsikre fredede bygninger.

I det kommende år vil vi igen tage spørgsmålet vedrørende forsikring og de stigende udgifter op til drøftelse med relevante politikere.

Hvordan holder man sine kommunalpolitikere til ilden

For at gøre både gamle og nyvalgte byrådsmedlemmer opmærksom på, at de bevaringsværdige bygninger og bygningsmiljøer er en kommunal opgave, opfordrede sekretariatet sidste år foreningens medlemmer til at tage fat i deres lokale byråd, når de for første gang skulle mødes i januar måned.

Vi formulerede forslag til relevante spørgsmål og gav anvisninger på, hvordan man spørger. [Læs mere her](#)

Hjælp os med forslag til Find professionel

Find Professionel er en database på Historiske Huses hjemmeside, hvor medlemmerne kan finde de rådgivere, håndværke- og materialeleverandører, de leder efter til byggeprojekter. De fleste, der står på listerne, er endt der på anbefaling fra medlemmer, der har haft gode erfaringer med de pågældende. Skulle I kende til håndværkere, som I har haft gode erfaringer med eller til små og store værksteder ude i landet, som kun de lokale kender, så giv os et hint, så alle andre medlemmer også får glæde af specialviden og kunnen. Det seneste år har vi ledt efter blandt andet møbelpolstreere.

Rabatordninger

Vores rabatordninger med udvalgte virksomheder er en stor success. Vi får en del nye medlemmer, fordi det går op for dem, at kontingentet så rigeligt betales af de rabatter, man kan opnå, når man skal istandsætte sit historiske hus. Vi vil gerne forhandle endnu flere rabatter og modtager gerne forslag fra medlemmerne.

Kurser hos ED til medlemspris

For interesserede medlemmer af Historiske Huse har vi lavet aftale med Ejendom Danmark (ED) om, at Historiske Huses medlemmer kan deltage i (ED's) kurser til medlemspris. [Læs mere her](#)

Nyt pilotprojekt vedr. salg af fredede og bevaringsværdige ejendomme

I mange år har hjemmesidens "køb og salg af ejendomme" været sidens mest besøgte. Vi har flere gange overvejet at udvikle en forretningsmodel på basis af de mange besøg, men har hver gang opgivet ideen, fordi det ville kræve for mange ressourcer. Nu er vi imidlertid så heldige, at foreningens nyansatte jurist, Lorens Hansen, har stor erfaring med handel med ejendomme og lever af det, når han ikke arbejder for Historiske Huse.

I det kommende år gennemfører foreningen et pilotprojekt, hvor Historiske Huse påtager sig at markedsføre bygningerne på sin hjemmeside, i nyhedsbreve og på de sociale medier. Derudover stiller sekretariatet sig til rådighed for eventuelle spørgsmål af faglig karakter. Selve den juridiske del af salget gennemføres af ekstern ejendomsmægler, som dermed også har det fulde juridiske og økonomisk ansvar.

Vi forventer, at vi med dette set-up kan yde både sælgere og købere den ekstra tryghed, som mange efterspørger, når de bevæger sig ind på markedet med køb og salg af fredede og bevaringsværdige bygninger.

Guide om traditionelle materialer

I efteråret 2020 besluttede bestyrelsen at søge fondsstøtte til udgivelsen af en guide om traditionelle materialer. Lige før sommerferien i 2021 var finansieringen på plads med STARK Fonden, Grundejernes Investeringsfond og Realdania som eksterne bidragsydere. Guiden henvender sig til ejere, håndværkere, materialeleverandører, rådgivere og ejendomsadministratorer. Den hjælper på en enkel og pædagogisk måde med at vælge de materialer, der bør anvendes ved istandsættelse, forbedring eller om- og tilbygning, så husenes traditionelle arkitektoniske kendetegn kan bevares.

Guiden forventes udsendt sammen med foreningens magasin i slutningen af november til foreningens medlemmer samt de rådgivere, håndværkere og materialeleverandører, der står på hjemmesidens database, Find Professionel. Guidens forfatter er Jeanne Brüel. Hun er arkitekt med speciale i restaurering, og hun er også forfatter på de øvrige bevaringsguides. Sille Jensen står for den grafiske opsætning og styregruppen består af arkitekt Bue Beck, arkitekt Signe Hommelhoff, arkitekt Leif Hansen, arkitekt Niels Erik Jensen, direktør og arkitekt Susanne Pouline Svendsen og direktør Birthe Iuel.

Forebyggelsesguiden – nu også på film

Danmark halter bagefter andre lande, når det handler om at beskytte vores historiske huse mod brand, vand og storm. Vi har ingen national forebyggelsesstrategi. Blandt andet derfor besluttede Historiske Huse for nogle år siden sammen med Danske Beredskaber at udgive en forebyggelsesguide for fredede og bevaringsværdige bygninger. I guiden kan man læse, hvad man kan gøre for at sikre sig, hvis ulykken indtræder. Der er også gode råd til, hvordan man kan ændre uhensigtsmæssig adfærd, og vi har lavet en kort Introduktionsfilm til guiden. [Se filmen her](#)

Desuden har vi produceret yderligere 4 små korte film, der alle handler om, hvad man kan gøre for at sikre sit historiske hus mod brand, storm og vand. Den første blev bragt i vores nyhedsbrev i september og handlede om, hvad man, før efterårsstormene sætter ind, med fordel kan gøre, så man kan sove tryggere om natten. [Se filmen her](#)

De andre 3 film bringes i foreningens nyhedsbrev i løbet af det kommende år.

Guiden er gratis. Man betaler kun fragten. Den kan også hentes som digital udgave. [Download eller køb guiden her](#)

Årets studierejse for medlemmerne

Efter flere aflysninger grundet Covid-19 lykkedes det i april måned dette år at komme til Sicilien med 31 af foreningens medlemmer. Foreningens rejseleder gennem mange år, Bente Ahlefeldt, er trods sin afgang fra bestyrelsen sidste år still going strong.

Formålet med turen var at se på Siciliens rige bygningskulturarv. Fokus var i den forbindelse ikke mindst på de fredede bygninger og rammevilkårene for disses ejere. [Læs mere her](#)

Det kommende års studietur er en 4-dages tur arrangeret omkring Denkmalmessen i Leipzig og med besøg i Dresden på vej hjem.

Restaureringsseminar

Den 31. marts 2022 lykkedes det endeligt at afholde det årlige restaureringsseminar. Denne gang på den nye arkitektskole i Aarhus. Efter et par år med COVID-aflysninger, var der rift om billetterne og seminaret blev hurtigt udsolgt.

“Arkitektonisk Kulturarv i Grøn Omstilling” var det meget aktuelle tema. Formålet var at diskutere, hvordan den arkitektoniske kulturarv kan bidrage til den grønne omstilling uden at kompromittere bevaringsværdierne. Oplæggene fokuserede på de særlige udfordringer, der kan opstå indenfor restaureringsfaget både i praksis, i forvaltningen og i forskningen – samt på de konkrete løsninger, der aktuelt viser sig.

Restaureringsseminaret, der skiftevis holdes i København og i Aarhus, er blevet et rent tilløbsstykke. Oprindeligt var det tiltænkt fagfolk, som beskæftiger sig med restaurering. I dag tilmelder alle, der beskæftiger sig med den byggede kulturarv sig, og det er blevet et forum, som det er vigtigt at være til stede i til styrkelse af både faglighed og netværk.

Digitalt møde med norsk netværk

I februar måned afholdt direktør Birthe Luel et digitalt møde med norsk netværk. Netværket består af 30 norske kvinder, der alle er gift med ejere af fortrinsvis historiske landbrugs- eller skovbrugsejendomme. Det var bekræftende at høre, at nordmændene havde fået øje på Historiske Huse og kendte foreningens hjemmeside.

Under mødet blev der lejlighed til at tale om baggrunden for at lave en forebyggelsesguide for vores medlemmer samt om foreningens overordnede strategi og de mange forskellige services, aktiviteter og projekter Historiske Huse tilbyder og beskæftiger sig med. Nordmændene ville desuden gerne høre hvilke temaer – på det bygningskulturelle område – der for tiden var i fokus i Danmark. De gav hertil også udtryk for, at de kunne lære meget af os. Skønt at blive rost af vore naboer.

“Deres forening har fokus på mange interessante temaer, som er svært relevante for oss. Vi ser at dere blandt andet har laget en forebyggelsesguide ”

Belgisk besøg

I slutningen af juni blev direktør Birthe Iuel kontaktet af et belgisk ægtepar på cykeltur fra Venedig til Nordkap. Som forberedelse til at overtage en herregård med en relativt stor historisk bygningsmasse var de på inspirationstur op gennem Europa. Her søgte de at finde og besøge innovative ejere af herregårde. Målet var at få inspiration til nye bæredygtige og klimavenlige forretningsmodeller, der kunne bringe deres egen herregård i en situation, som muliggør et generationsskifte, hvor ejendommen ville kunne hvile i sig selv. Vi besøgte Oremandsgaard, Rosenfeldt og Klintholm Gods, hvis ejere alle tre med udgangspunkt i de givne betingelser forsøger at udvikle stedernes økonomiske fundament på basis af nye spændende forretningsområder.

Samarbejde med andre

Efter at Bygningskultur Danmark ikke længere eksisterer, er det naturlige forum for at mødes med andre interesseorganisationer, der arbejder inden for vores område, væk. Forudsætningen for politisk gennemslagskraft, er en koordineret indsats. Ingen af os har store sekretariater med masser af manpower bag os, men hvis vi koordinerer vores indsatser, har vi helt sikkert større mulighed for at blive hørt.

Da vi har fælles adresse med Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskultur, foregår der løbende en naturlig udveksling af fokusområder de to foreninger imellem, ikke mindst mellem medarbejderne. Derudover har vi i løbet af året holdt møder og samarbejdet med Arkitekturoprøret, Kultur & Arv, Foreningen til Gamle Bygningers Bevaring, Europa Nostra, Dansk Møllerforening og Større Jordbrug. Vi overvejer i det kommende år at etablere et mere formaliseret samarbejde foreningerne imellem.

In Search of Identity

– 100-årets kulturarvsprojekt på De Vestindiske Øer

2017 markerede 100-året for Danmarks salg af De Vestindiske Øer til USA. Anledningen blev brugt til at etablere "The Centennial Legacy Project – In Search of Identity" i et samarbejde mellem Historiske Huse, repræsentanter for den vestindiske regering og lokale ildsjæle på St. Thomas og St. Croix samt arkitektskolerne i København og Aarhus.

Den omfattende danske bygningsarv på de tidligere danske øer i Caribien er et vidnesbyrd om vores fælles historie og et fornemt udtryk for traditionel bygningskultur og håndværk. Mange års dårlig vedligeholdelse og naturens luner betyder desværre, at denne unikke bygningsarv er ved at forgå.

In Search of Identity

Med udgangspunkt i restaurering og indretning til nye funktioner, er det projektets mål at bevare bygningsarven, bidrage til en udvikling af kulturarvsturismen på øerne og give danskere og vestindere et bedre kendskab til hinanden og vores fælles historie.

To ikoniske bygninger restaureres og nyindrettes til at huse nye funktioner. Det tidligere danske militærhospital i Charlotte Amalie på St. Thomas, nu Jarvis School, vil huse et Cultural Heritage Center og øernes første "nationalmuseum". Den tidligere danske kasserne i Christiansted på St. Croix indrettes til et Academy of Architecture, Crafts and Built Heritage med undervisningsaktiviteter og udveksling mellem øerne og de danske arkitektskoler i København og Aarhus.

Til at forestå projektets realisering, er der etableret en juridisk struktur og en Non-Profit organisation, der begge har en bestyrelse og et Advisory Board på både St. Thomas og St. Croix. Projektets grundfinansiering er tilvejebragt af Historiske Huse, den danske regering og regeringen på De Vestindiske Øer. Fra dansk side deltager Bo Manderup-Jensen i bestyrelsen og Advisory Board på St. Croix mens Birthe Luel, Ulla Lunn, Bente Ahlefeldt og Michael Keldsen har sæde i Advisory Board for begge projekter.

Projektets økonomi er uafhængig af Historiske Huse.

Arbejdet skrider kun langsomt fremad, betydeligt langsommere end både den vestindiske og danske side kunne ønske sig. Ikke mindst kom der to voldsomme orkaner "i vejen" i efteråret 2018. Det betød store ødelæggelser og skader. Helt naturligt betød dette, at fokus på øerne siden har været at retablere bygningerne og infrastruktur som hospitaler, skoler og andre offentlige bygninger. Covid-19 pandemien blev endnu et set-back for projektet. Det administrative bureaukrati på øerne er en selvstændig udfordring.

Virgin Islands Center for Architecture, VIAC på St. Croix er længere fremme end projektet på St. Thomas. I stedet for at vente på, at aftaler om leje af bygninger og grunde bliver behandlet af det lokale administrative og politiske system (det har nu varet i mere end fem år!) er man nu igang med at definere uddannelserne og planlægger at starte dem op. Det giver samtidig en mulighed for at prøve ideerne af i praksis. I april 2022 deltog Arne Høi fra arkitektskolen i København, Mogens Morgen fra arkitektskolen i Aarhus og kommunikationsansvarlig, Amal Ashur, fra Historiske Huse i en uges workshop om uddannelsens indhold. VIACs bestyrelse består af erfarne folk, både fra øerne og fra USA.

På St. Thomas er der nu bevilget føderale penge til en række vedligeholdelsesarbejder på bygningerne.

Selvom projekterne kun skrider langsomt frem, er der altså fortsat liv i dem. Fra dansk side er vi fortsat med, om end i en mere tilbagetrukket rolle end hidtil.

Revideret bygningsdirektiv (EPBD)

Afledt af klimaaftalen i Paris offentliggjorde EU-kommissionen i december 2022 et udkast til et revideret bygningsdirektiv. Direktivet indeholdt en række nye skrappe krav til reducere af udledningen af CO₂ i den eksisterende bygningsmasse. Kravene skulle være gennemført inden 2030 og 2033 med en vision om at være klimaneutral i 2050. I bestræbelserne på at undgå at svække den byggede kulturarv i Europa havde man formuleret en undtagelsesbestemmelse for “officially protected” bygninger. Problemet med den formulering var og er, at “officially protected” er et alt for vagt begreb. I Danmark har vi svært ved at blive enige om, hvilke bygninger, der reelt er beskyttet. De fredede bygninger er der ikke tvivl om, men de bevaringsværdige bygninger lever en usikker tilværelse. Denne usikkerhed kommer til syne når direktivet skal implementeres i dansk lovgivning og undtagelsesbestemmelsens formulering skal stå sin prøve.

Med stramme krav til energicertificeringsmål og måske øgede afgifter på fossile brændstoffer vil ønsket om at isolere blive stadig mere aktuelt. Det kan ende rent galt, hvis ikke bygningerne er beskyttet mod udvendige ændringer, og hvis ikke de regler, der må være, håndhæves. Bevæger vi os syd på eller til østeuropa, er den bevaringsværdige bygningsmasse endnu dårligere registeret og beskyttet end i Danmark. Konsekvensen kan blive, at store dele af den “hverdags” bygningskultur, som vi forbinder Europa med, forsvinder. Det ville vel være intet mindre end en katastrofe, hvis det skete.

Historiske Huse har derfor i det forløbne år prioriteret store ressourcer

på igen og igen at henvende sig til danske ordførere på området i EU, til ordførere i Folketingets Europaudvalg samt Klima-, Energi og Forsyningsudvalg samt til ministre på Christianborg og vi har brugt ressourcer på at skrive [høringsvar](#) og indlæg til diverse digitale medier, herunder [Byrum-monitor](#) og [Altinget](#). I maj var vi i foretræde hos Europaudvalget, hvor det lykkedes at skabe sympati for sagen med efterfølgende spørgsmål til ministeren.

Indsatsen er foregået i samarbejde med vores europæiske fællesrepræsentation European Historic Houses, med hvem vi blandt andet lavede en video, der illustrerede sagen meget pædagogisk. Det danske parlamentsmedlem [Pernille Weiss](#) (C) har hele vejen haft stor forståelse for problemstillingen og været en stor støtte, både for Historiske Huse og [European Historic Houses](#). På hendes forslag afholdtes et [webinar](#) med deltagelse af mere end 200 politikere og interessenter fra hele verden. Pernille Weiss har været lydhør og aktiv i forhold til vores ønske om at påvirke undtagelsesbestemmelsens ordlyd med ændringsforslag, så den ikke efterlader ikke-registrerede bygninger i ingenmandsland, hvor de er uden beskyttelse, og derfor let kan ende med at forsvinde bag udvendig isolering.

Deadline for indsendelse af ændringsforslag er slut og forhandlingerne er nu i gang. Vi ser med spænding frem til resultatet.

Læs også ["Nyt EU-direktiv truer den europæiske bygningsarv"](#)

European Historic Houses

Nyt bygningsdirektiv

EHHs politiske fokus har dette år i særdeleshed været rettet mod en fastholdelse af undtagelsesbestemmelsen for historiske bygninger i den kommende revision af EUs bygningsdirektiv.

Ifølge direktivets artikel 9 foreslås, at ingen bygninger fra 2030 må energicertificeres lavere end F og fra 2033 E – dog undtages "officially protected" bygninger fra bestemmelserne.

European Historic Houses officielle holdning er, at direktivets undtagelsesbestemmelse, om at "officially protected" bygninger er undtaget, bør accepteres. Argumentet er, at definitionen allerede er en del af det nuværende direktiv, og det er risikabelt at forsøge at udvide den, med risiko for at den i stedet strammes yderligere.

I Historiske Huse mener vi, at det er for defensiv en holdning og har arbejdet på, at der i det kommende direktiv implementeres en bredere undtagelsesbestemmelse, fordi en meget stor del af Europas bygningsarv ikke er "officially protected". I værste fald kan det betyde, at en meget stor del af Europas bygningsarv isoleres udvendigt. Her taler vi ikke om

de fredede bygninger, ej heller om de spektakulære bevaringsværdige bygninger, men om de mange almindelige bindingsværksbygninger, historicistiske bygninger, bedre byggeskik bygninger, funkisbygninger og nyere arkitektur fra 60'erne og 70'erne, som udgør hele bagtæppet i vores bygningskultur.

Vi er dog helt enige med EHH om, at det store slag skal slås, når formuleringen "officially protected" skal implementeres i de nationale bygningsreglementer. Beskyttelse af bygningsarven i de forskellige europæiske lande er vidt forskellig, og retorikken er vidt forskellig, hvorfor formuleringen "officially protected" vil blive tolket forskelligt.

Medlem af Europa-Parlamentet, Pernille Weiss (C) har udvist stor forståelse for problemstillingen og arbejder ihærdigt for sagen. Vores modstandere er industriens meget stærke lobbyister, hvis præferencer ikke er knyttet til bevaring af kulturarven.

Pernille Weiss har sæde i både ENVI, Miljø- og folkesundhedsudvalget, der giver input til direktivet og i ITRE, Industri-, energi- og forskningsudvalget, der er hovedudvalg for direktivet

Cercle

Af yderligere initiativer kan nævnes, at EHH i det forløbne år – og også det kommende – vil arbejde på at etablere et europæisk netværk af ejere af historiske bygninger. Navnet bliver "Cercle". Formålet vil være at styrke erfarings- og videnuudveksling samt arrangere studiebesøg hos hinanden

Ejerne skal uddannes indenfor oplevelsesøkonomi

EHH vil endvidere i det kommende år undersøge muligheden for at udvikle og ansøge EU om støtte til et professionelt uddannelsesprogram for ejere af historiske bygninger. Covid-19 krisen viste nødvendigheden af, at der udvikles et fælleseuropæisk projekt, der ruste ejere indenfor oplevelsesøkonomi bedre til lignende udfordringer i fremtiden.

EHH prioriterer EU-projekter

Som en del af EHHs strategi besluttede generalforsamlingen 2022, at EHH gennemfører mindst ét EU projekt om året, hvorfor der ansættes en person i sekretariatet, hvis opgaver udelukkende er dedikerede ansøgning om og gennemførelse af EU-projekter.

Historiske Huses direktør, Birthe Luel har i det forløbne år fortsat haft sæde i EHHs, forretningsudvalg og er også udpeget for det kommende år. Det anbefales at læse mere om EHH's mange aktiviteter på www.europe-anhistorichouses.eu, hvor man også kan tilmelde sig foreningens nyhedsbrev.

The Danish Club – hvordan går det?

Vi følger stadig The Danish Club, som Historiske Huse etablerede i 2017 med Merete Othilia Knudsen som udviklingschef. [Historiske Huse overdrog platformen](#) til Merete i 2020 og markedsfører dens aktiviteter i det omfang, de drejer sig om historiske huse.

Efter flere års kontinuerlig markedsføring på de sociale medier i kombination med over 100 særarrangementer om året, er kendskabet til The Danish Club vokset. Desværre var corona-perioderne udfordrende, fordi det kulturforbrugende folkefærd holdt sig hjemme.

I slutningen af 2020 blev Danish Club kontaktet af en herboende engelsk haveekspert, og i samarbejde med ham blev Danish Club konceptet udvidet til også at omfatte de 50 smukkeste haver i landet. Det førte til en massiv kampagne og 25 rundvisninger rundt om i hele landet og var en god anledning til at italesætte haverne i forbindelse med de historiske huse.

Det har i flere år været muligt som åbent historisk hus at have en gratis profil på sitet. Efter en lang indkøringsperiode besluttede Merete Othilia Knudsen imidlertid, at det gav bedre mening at have færre steder på sitet, men som til gengæld aktivt så værdien og ønskede at betale for at være en del af fællesskabet. Derfor er der nu kun 230 steder på sitet mod 380 året før. Til gengæld er de 230 steder betalende.

Merete Othilia Knudsen melder, at lysten til igen at opleve bygningsarven er kommet tilbage. Med indførelsen af et tredje ben "kunsten", hviler The Danish Club nu på en platform af oplevelser i historiske huse, i de smukkeste haver og i kunstens tegn. Det udvider målgruppen, og der forventes at blive afholdt 150 arrangementer i hele landet det kommende år. Der er ligeledes i pipelinen en kampagne, som skal udnævne 50 kunstværker for deres samspil med arkitekturen i det offentlige rum.

Se www.danishclub.dk

Tilmeld dig The Danish Clubs nyhedsbrev [her](#)

Et nyt mini Bygningskulturens Hus

Da BYFO i det forløbne år måtte imødesee, at den kommende hovedlejer i hovedhuset til Borgergade 111 ikke havde noget ønske om at genudleje til interesseorganisationer indenfor det bygningskulturelle felt, besluttede bestyrelsen sammen med sekretariatet at søge en permanent lejekontrakt med Realdania By & Byg. BYFO står i dag som hovedlejer og genudlejer efter aftale med Realdania By & Byg til Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskultur. Der er således stadig tale om et fællesskab mellem de to største nationale bygningskulturelle interesseorganisationer i Danmark. Og ikke mindst, har begge foreninger en lejekontrakt på rimelige betingelser midt i København.

Bestyrelsen

Bestyrelsen konstituerede sig umiddelbart efter sidste års generalforsamling med Andreas Just Karberg som formand Jørgen W. Overby som næstformand og Thomas Garth-Grüner som kasserer. Jacob de Neergaard blev på generalforsamlingen indvalgt i bestyrelsen som nyt bestyrelsesmedlem, efter at Bente Ahlefeldt udgik af bestyrelsen.

Da det på generalforsamlingen blev vedtaget at nedlægge suppleantrollerne og i stedet give mulighed for udvidelse af bestyrelsen til maksimalt ni medlemmer, valgte Bue Beck at trække sig for at gøre plads til yngre kræfter. Anni Haahr Henriksen blev i første omgang valgt ind som suppleant og overgik til ordinært bestyrelsesmedlem ved den efterfølgende ekstraordinære generalforsamling, der krævedes for en vedtægtsændring. Bue Beck er fortsat bestyrelsesmedlem i foreningen Bevaringsværdige Bygninger.

BYFOs bestyrelse har i det forløbne år således været sammensat som følger:

Direktør, cand. polit. formand
 Arkitekt maa. næstformand
 Diplom. Ing.
 Godsejer, kasserer, MBA
 Konzeptudvikler, fundraiser
 Direktør, advokat
 Godsejer, jordbrugsøkonom
 Historiker, cand.mag.Phil.

Andreas Just Karberg
 Jørgen Overby
 Peter Thunbo
 Thomas Garth-Grüner
 Niels Peter Schack-Eyber
 Henrik Uldall-Borch
 Jacob de Neergaard
 Anni Haahr Henriksen

Efter at foreningen Bevaringsværdige Bygningers mangeårige formand Jan Martens forrige år afgik ved døden, besluttede BYFOs og Bevaringsværdige Bygningers bestyrelser, at de to foreningers bestyrelsesmøder i fremtiden kunne afholdes som fællesmøder. Mange af punkterne på de to foreningers dagsordener er ens, og en sammenlægning af møderne lægger mindre beslag på sekretariatet og bestyrelsesmedlemmer med sæde i begge bestyrelser. På foreningen Bevaringsværdige Bygningers generalforsamling blev Andreas Just Karberg derfor også valgt som formand. Lars Hviid blev indvalgt som nyt bestyrelsesmedlem som afløser for Thomas Garth-Grüner, der valgte at forlade bestyrelsen.

Bestyrelsen udgøres herefter af:

Direktør, cand. polit. formand	Andreas Just Karberg
Arkitekt maa. næstformand	Bue Beck
Konceptudvikler, fundraiser	Niels Peter Schack-Eyber
Projektchef, arkitekt maa.	Signe Hommelhoff
Professor, Ph.d., dr.med.	Lars Hviid

Der har i det forløbne år været afholdt fire bestyrelsesmøder som fællesmøder. Bestyrelserne har besluttet, at to af årets møder holdes ude i landet, og i november fandt mødet sted som et internatmøde på Christiansæde med formanden som vært. Ud over selve bestyrelsesmødet afholdtes strategiseminar. I juni afholdtes bestyrelsesmødet på Fyn på Isebækgaard hos Anni Haahr Henriksen med inspirerende besøg på Hesselager Møllegaard hos Henrik Butze-Ruhnenstjerne.

De øvrige to møder har fundet sted i Borgergade 111 i København i foreningens ny domicil i Baghuset. På det seneste møde fik bestyrelsen mulighed for at se det smukt istandsatte hovedhus, vores tidligere adresse, som nu konsulentfirmaet Implement har lejet af Realdania By & Byg.

Bestyrelsen har i det forløbne år beskæftiget sig med en lang række emner, hvilket fremgår af den øvrige beretning.

Sekretariatet

Når dygtige medarbejdere med lang anciennitet forlader et lille sekretariat, betyder det tab af viden og rutine. Det har vi i det forløbne år måttet sande, skønt de tilbageværende medarbejdere har gjort sit bedste, for at medlemmerne ikke skulle mærke noget hertil.

BYFOs jurist Karl Carsten Due ophørte 1. juni 2021 med at rådgive foreningens medlemmer i juridiske spørgsmål, og vores udviklingschef Johan

Hage, som direkte og indirekte havde været tilknyttet BYFO's sekretariat i 13 år, stoppede 31. januar 2022.

Johan søgte nye udfordringer som specialkonsulent hos Slots- og Kulturstyrelsen i Nykøbing Falster.

Første halvår af 2022 har derfor været præget af nyansættelser med Lorens Hansen som foreningens nye jurist, ansat på halv tid, og restaureringsarkitekt Amal Ashur som kommunikationsmedarbejder på fuld tid. Imidlertid afgik Amal på barsel i slutningen af august og som vikar for hende, har vi ansat Henrik Schilling på halv tid, indtil Amal vender tilbage 1. april. Henrik er arkæolog og journalistuddannet – og han har en lang karriere med kommunikation inden for museumsverdenen blandt andet som presseansvarlig på Nationalmuseet.

De øvrige medarbejdere Gitte Stisen og Birthe Luel, samt restaureringsarkitekt Leif Hansen og regnskabschef Ejgild B. Larsen udgør lige nu den "hårde" kerne med deres store erfaring og viden. Desværre truer Ejgild B. Larsen med at trække sig tilbage og nyde pensionisttilværelsen. Vi mener, han er alt for ung, og at en kapacitet som han burde føle sig forpligtet på at hjælpe ejerne af de fredede bygninger. Vi håber, han indtil videre er lydhør over for argumentet.

Tak

Tak til medlemmerne for løbende opbakning og inspiration til foreningens arbejde. Også tak til alle de personer, der gratis og frivilligt har stillet arbejdskraft og faglig ekspertise til rådighed. Det har i år drejet sig om styregruppe- og følgegruppemedlemmer i projektet Danmarks Smukkeste Havneområde samt guiden Traditionelle Materialer. Alle har med deres indsats muliggjort – og ikke mindst skærpet – både projektets og guidens indhold.

Tak til politikere på Christiansborg og i EU, der har forsøgt at fremme vores sag og tak til de fonde, som har støttet Danmarks smukkeste Havneområde og bogudgivelsen Traditionelle Materialer samt ikke at forglemme foreningens projekt på De Vestindiske Øer. Det drejer sig om Grundejernes Investeringsfond, Realdania, STARK Fonden og Sonning-Fonden, hvor sidstnævnte har udvist stor tålmodighed med et noget forsinket projekt.

Kontakt

Sekretariatet

Direktør Birthe Iuel

Mobil 40853739
bi@historiskehuse.dk

Sekretær Gitte Stisen

Kontor 4557 1222
E-mail gs@historiskehuse.dk

Arkitekt m.a.a. Leif Hansen

Mobil 2325 9581
E-mail lh@historiskehuse.dk

Kommunikationsansvarlig**Henrik Schilling**

Mobil 30612064
Email hs@historiskehuse.dk

Kommunikationsansvarlig**Amal Ashur**

Mobil 25161222
Email aa@historiskehuse.dk

Jurist**Lorens Hansen**

Mobil: 40803333
leh@historiskehuse.dk

Historiske Huse

Borgergade 111
1300 København K
Åbent hverdage kl. 9.00-15.00
Telefon: 45 57 12 22
www.historiskehuse.dk

[Tilmeld nyhedsbrev](#)

[Facebook](#)

[Instagram](#)

[Youtube](#)

Bestyrelsen

Direktør Andreas Just Karberg

Formand
Mobil 2688 8222
E-mail ajk@karberghus.dk

Konceptudvikler**Niels Peter Schack-Eyber**

Mobil 2032 7210
E-mail npse@me.com

Arkitekt m.a.a. Jørgen Overby

Næstformand
Mobil 2028 0886
E-mail jorgen@overbys-tegnestue.dk

Advokat Henrik Uldall Borch

E-mail hub@jebsen.dk
Mobil 24234452

Diplomingeniør Peter Thunbo

Mobil 4072 4542
E-mail: pt@thunboconsult.dk

HD, MBA Thomas Garth-Grüner, kasserer

Mobil 2073 7920
E-mail T.G-G@sparresholm.dk

Anni Haahr Henriksen**Historiker, cand.mag.Phil**

Mobil 31337587
E-mail: ahh@teol.ku.dk

Jacob de Neergaard**Godsejer, jordbrugsøkonom**

Mobil 31337587
E-mail: jh@gyldenholm.dk